

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Důvody zakotvení ustanovení § 175b Trestního zákona

Novela trestního zákona účinná od 1.7.2002 rozšířila a dále specifikovala dosah trestného činu křivé výpovědi a křivého znaleckého posudku. Bylo z teoretického hlediska potřebné, aby toto ustanovení (dříve ust. § 175 TrZ), pod které byla subsumována celá řada skutků, bylo zpřesněno. Stalo se tak jeho rozšířením o nové odstavce a také vytvořením nových, vůči původnímu ustanovení speciálních skutkových podstat.

Novela trestního zákona účinná od 1.7.2002 rozšířila a dále specifikovala dosah trestného činu křivé výpovědi a křivého znaleckého posudku. Bylo z teoretického hlediska potřebné, aby toto ustanovení (dříve ust. § 175 TrZ), pod které byla subsumována celá řada skutků, bylo zpřesněno. Stalo se tak jeho rozšířením o nové odstavce a také vytvořením nových, vůči původnímu ustanovení speciálních skutkových podstat. Tak vzniklo i nové ustanovení, § 175b, který postihuje jednání označené jako padělání a vystavování nepravdivých lékařských zpráv, posudků a nálezů.

Toto ustanovení má rozsáhlý význam v mimotrestní sféře práva, neboť ochraňuje společnost před vyplácením dávek bez přiměřených důvodů (otázka invalidních důchodů, získání statutu osoby se změněnou pracovní schopností a jiné.), nenastoupení vojenské služby ze zdravotních důvodů, neoprávněné vylákání dávek zdravotního pojištění po dobu „nemoci“. Ustanovení předvídá dva druhy pachatelů. První trestný čin zahrnutý do tohoto ustanovení je padělání a pozměňování lékařských zpráv, posudků a nálezů. Pachatelem tohoto trestného činu bude osoba odlišná od lékaře, ale zcela jistě se bude jednat o toho, koho se tento posudek týká. Viz dikce zákona „Kdo padělá lékařskou zprávu, posudek, nebo nález anebo podstatně změní jeho obsah v úmyslu užít jej...“ Tento si bez jakéhokoliv oprávnění, pozmění výrok lékaře tak, aby vyhovoval jeho představám. (pozměňování) Pozměnit však musí tento výrok tak, aby neodpovídal objektivně zjištěným skutečnostem a toto činil s úmyslem tohoto využít ve svůj prospěch. V horším případě si jej může zcela vyhotovit sám. (padělání). Pachatelem tohoto trestného činu tedy nemůže být osoba, která sice např. lékařskou zprávu úmyslně pozměnila, ale pak ji nepoužila ve svůj prospěch. Taková osoba se ovšem dopouští tzv. účastenství na trestném činu, a to buď ve formě pomoci (když poskytne materiál, pomoc, radu, pomůže vytvořit takovou zprávu..atd.)-§ 10 odst.1 písm. c) TrZ, nebo návodu- § 10 odst.1 písm.b) TrZ. Pojmově je v individuálních případech vyloučeno organizátorství tohoto trestného činu. V úvahu by teoreticky přicházelo jen při páčání tohoto trestného činu kolektivně, při sledování nějakého, tímto kolektivem sledovaného zájmu. Pro trestnost tohoto jednání je však velice podstatné, aby pachatel své jednání buď uskutečnil, tj. trestný čin dokonal, anebo se o toto alespoň pokusil. Viz dikce § 10 odst.1 TrZ.

Trestného činu vystavování nepravdivých lékařských zpráv, posudků a nálezů se může dopustit pouze lékař, nebo jak zákon předvídá, jiná způsobilá zdravotnická osoba. Touto osobou s pravděpodobně nerozumí tzv. střední zdravotnický personál, jako jsou zdravotní sestry a jiné pomocné osoby, ale např. revizní lékaři na pojišťovnách OSSZ a podobných úřadech, kteří z titulu své funkce rozhodují o přiznání příslušných dávek. V těchto případech se nejedná o profesní pochybení, kdy dojde např. k mylnému vyhodnocení laboratorních testů, nýbrž se musí jednat o úmysl vědomě takovou zprávu či, posudek pozměnit. Je zajímavé, že v tomto ustanovení (§ 175b odst. 2) je zakotveno speciální ustanovení o tom, když lékař vystaví takovou zprávu sobě. Důvodem pro toto nelogické umístění je snad vyšší společenská nebezpečnost tohoto jednání, kterou lze spatřovat v tom, že lékař je oprávněn o medicínských věcech rozhodovat de facto sám. Daleko lepší by se mi zdálo umístění tohoto ustanovení do samostatného odstavce, nebo písmena tohoto ustanovení.

Rovněž závěr odst. 2 přináší další skryté trestné jednání, a tj. užití takto lékařem pozměněné zprávy. Tohoto jednání se dle dikce zákona dopustí ten, kdo ví, že jeho zpráva, ač vystavena lékařem, neodpovídá skutečně zjištěnému stavu jeho zdraví a tuto použije ke shora naznačeným účelům. Problematičnost tohoto ustanovení je na první pohled jasná. Není možné po osobách, které nemají lékařské vzdělání chtít, aby kontrolovaly výroky ošetřujícího lékaře. Prakticky je zde jediná situace, kdy může být tato osoba trestně stíhána za uvedené jednání a to tehdy, když se s lékařem na tomto jednání (pozměnění) domluví, nebo mu za toto poskytne nějaké protiplnění. Není jistě záměrem tohoto ustanovení trestat lidi za důvěru k lékařským zprávám.

Jak je patrné z tohoto článku, snaha o zpřehlednění a projasnění našeho trestního zákona je novela od novely různá, do předpisu se sice vnáší nové skutkové postaty, ale někdy na úkor jeho systematičnosti a přehlednosti. Výše rozebraný příklad nechtě je toho důkazem.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Přenositelnost důkazů z daňového do trestního řízení](#)
- [Praktický návod na úspěch žádosti o podmíněné propuštění od roku 2026](#)
- [Přijetí prohlášení viny a povinnost soudu vypořádat námitky poškozeného](#)
- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)
- [Novela § 196 trestního zákoníku: racionální korekce, nebo oslabení ochrany dítěte?](#)
- [Vybrané aspekty trestného činu podvodu podle § 209 TrZ ve světle judikatury](#)